

GYULAFEHÉRVÁRI KÖZLÖNY.

Hetilap a társadalom, közművelődés, szépirodalom és közigazgatás köréből.

Előfizetési árak:

Hel. ben házhöz hárda	Vidékre, postán küldve:
Egy évre 4 frt	Egy évre 4 frt 50 kr
Félévre 2 frt	Félévre 2 frt 25 kr
Negyedévre 1 frt	Negyedévre 1 frt 25 kr
Egyes szám ára 10 kr.	Egyes szám ára 12 kr.

Megjelen minden szerdán.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők Gyulafehérvárra,

Előfizetések a lap kiadó hivatalába küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Hirdetési díjak:

Egy háromszor hasábos garmonsor vagy annak tér mértéke 5 kr

Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr

Nyilttér soronként 15 kr

A hirdetési és nyilttéri díjak előre fizetendők.

Hirdetések és nyilttéri közlemények elfogaatnak lapunk részére kiadóhivatalunkban (Pü p. lyc. könyvnyomda, főtér), továbbá **Goldberger A. V., Barna és társa** által **Budapesten, Friedrich Schalek, G. L. Daube & Comp., I. Knoll, Haasenstein és Vogler** Bécsben, Prágában, valamint Németország és Sveicz fővárosaiban is, **Born & Comp** által Hamburgban.

Dr. Reiner Zsigmond városi főorvosnak,

mint Gyulafehérvár városa kiküldöttének jelentése az országos orvosi és közegészségügyi congressusról (Folytatás és vége).

Itt még csak megakarom említeni, hogy a pinczelakások megszüntetése, és az ürülékek eltávolítása tekintetében annak rendszeres csatorna-hálózat által a városból kivezetése, s másrészt a Tonna-rendszer, szóba hozattak.

Az ivóvíz tisztasága s elegendő mennyisége dr. Fodor József tr. felolvasásának volt tulajdonképeni tárgya.

Referens fölhívja a hatósági orvosok figyelmét az ivóvíznek a hygiene módszererei segítségével való megvizsgálására.

A megromlott víz javítása módjairól ajánlja a mélyítést, a vízhatlan falazást, a filtráló kutakat.

Víznyerés céljából a kutvizen kívül a patakvizet, nagyobb vízszükségletnél a folyóviznek szűrő-, vagy Pasteur-Chamberland-féle filtereket, vagy kavicsos homokkal telt hordón átvezetett és szűrt vizet, hozzá föl s végül az esővizet, melyet a cserép- vagy palával fődött háztetőről pinczébe helyezett filtráló cisternába vezetetni javasol.

Ezen az ország egyes vidékein különös jelentőségű javaslatokat követte a minden vidéket, minden várost, minden helyet egyképen érdeklő felolvasás a fertőző betegségek megállításáról.

Részletezve, de mindvégig megkapó, vonzó, előadással mutatta ki dr. Korányi Frigyes azt a veszteséget, melyet ezen betegségek hozánknak okoznak, munkaértékben fejezve ki azt.

1878—1880-ig terjedő statisztikai adatok szeriut meghalt pl. hagymában 11500 ember miből statisztikai uton kiszámítja, hogy még legalább 65.650 felnőtt szenvedett e betegségben.

A typhus betegek átlag 40 napig munkaképtelenek, így a fenti összeg után, minden 7-ik napot, mint pihenést leszámítva lesz munkanap 2250.858, melyre 50 kr. átlagos munkaérték vesz föl és számtításának eredménye egy évben 225.988 frtot tesz.

A óriási veszteség illetően érdekes illusztrálását a baj elhárításának okai nyomozása végett bocsájtja előre.

A fertőző betegségek hatásának csökkentésére az egészségügyi fogalmaknak fejlődését s a társadalom minden bevételét követeli s ezzel kapcsolatban megemlékszik a közoktatásügyi miniszternek legujabb keletű körrendeletéről, melynek célzata ezen egészségügyi fogalmaknak, az egészségügynek az iskola útján az életbe vitele.

Igen érdekesen fejtegeti az egészségügyi társulatok, egyesületek, egészségügyi kiállítások, időnkénti felolvasások; fertőző betegek körüli eljárásban avatott ápolónők tanítása, zsufolt s egészségtelen levegőjű lakások ezen oldala javítását, mint a legsikeresebbeknek kínálózó eszközöket.

A társadalom ezen, mondhatni önségélye mellett a kormány és hatóság tevékenységének mutat irányt, és tekintettel a nagyfontosságra, mely az elkülönzésben rejlik, és tekintettel az ily be tegek otthon való iskolázásának nehézségeire a kór házakra fordítja a figyelmet sajnálattal constaltva a hazai kórházak számának feltűnő csekélységét, mihez azon reményét fűzi a tudós tanár hogy csak az érdeklődést, a meggyőződést kell fölkelteni s 8—10 év alatt 2—300 a fertőző betegségben szenvedők elkülönzésére szolgáló kórházat fog fölmutathatni az ország.

Már érintve lett, mily suly fekszik a társadalomnak az egészségügyi fogalmak általi áthatásában és hogy ennek fölismerése vezette a közoktatás ügyét azoknak az iskolák utjánai meghonosítására, — most a 4-ik szakosztály első előadóját dr. Imre Józsefet és annak a népiskolák egészségügyi kellekeit tárgyzó előadását kívánom ide vonatkozólag említeni.

Néhány pont az, mit előadó értekezése tartalmaz, hanem ezen néhány pont a figyelembe vételt szükségességgel követeli meg.

Maga az iskola egészséges, és a testi egészséget fejlesztő berendezésének megkövetelésen kívül halottuk a jogosult panaszt, hogy a tanulókkal tulterhelés, a testi üdülés mellőzésével tölti ki az egész tanítási rendszert, s azért ajánlja a házi feladatok könnyítését, az órák kevesbitését, az óráközök bővítését, mihez csatlakozik dr. Markusovszky Lajos, roszszalva, hogy ma az iskolákban a lapdázás és ahhoz hasonló játékok tiltva vannak, — ezeken

TÁRCZA.

Hogyszeretette?

Hogyszeretett-e? — nem tudom;
De reszketett itt szívemen;
Szemből kristály könye hult,
Bus feje nyugvék keblemen.

Hogyszeret-e? — nem tudom,
Hogy nem szeret kétségtelen (?)
Mint tenger mély a női szív,
Beláthatlan, végtelen.

Csak zugjátok busan harangok!
Tem ssétek el szívemet;
S a dícsőség zászlajához —
Hasonlón, hogy megtépetett.

S a boldogság aranysugári,
Hogy játszottak egykor ve'e; —
Csak zugjátok busan harangok —
Kisérjétek a kertbe le.

A kertbe — Önkezemmel ásom
Szívemnek ott a nyughelyett,
Ha ugy építhetni tudna a szív,
Mely így — így szeretett.

Az alkonycsendje száll felettem;
Oh! sokat, sokat elfeledtem!
A játékot, melynek ára,
Neked csekély — ah! de ne'em drága.

Esküdnek szentségét,
Melybe egy életűd fekszik temetve.
Ah! — minden emlék száll — száll felettem,
Ugy, hogy képed itt se feledtem.

Nem tart örökké semmi sem!
A láng kihál, szerelmed elvész kedvesem;
Emlékhamv sem lesz lángiból;
Nem tart örökké semmi sem!

Vörös E.

Tarkó.

— Székely monda. —

A tündérek egy nevezetes laka volt Tarkó. Egy szerencsétlen szerelmének két gyümölcsével, Maros és Olthal, azon havasok roppant tetején lakott több évek óta, melyek aljában ma a lapályos Gyergyó diszlik. Hogy mennyi ideig? megmondani a rege nem tudja, mert a tündérek idejében a löcsei időnapár még nem nyomtatott. Csensségét nem háborította a fejsze életől földre terült izmos fenyő sohajtó lezuhanása; a fűrészmalmok, egyedüli életszerei most annyi jó, de szegény munkás székelynek, nem háborgatták iszonyu csikorgással a sudaros tönköket;

szóval ő békében magányosan, s ha lehet mondani meglegedetten élt. — Fájt azonban anyai szívének az, hogy leányai együtt nem egyezhettek.

Maros elsőszülötti jogánál fogva, mindenben első akart lenni, noha öcsését Oltot, egyébbel meg nem előzheté, mint csupán ezzel. Olt sebes, eleven s tüzelekű volt. Önérejebe bizva, szüntelen egyedül mivelt, s nénjének vagy soha, vagy igen ritkán engedett.

Szerencsétlen két testvér! Mért nem értettek együtt? mert a meghasonlással megoszlik az erő; kár, hogy az egybekötött nyaláb vessző meséje ismeretlen volt előttetek! — Komoly gondolatokban ült egykor Tarkó rézvára függő erkélyén, szeméit a lenyugvó nap haldokló bucsu pillantatajn legeltetvén, s egy mély sóhajtás emelkedett fel keble mélyéből. Valjon holmi így elenyészett hajdani boldog álma okozta-e sohajtását? vagy a jövőbe látó szeméi, egy nagy nemzet reggelét, délet és estéjét előrelátván, azért sóhajtott? azt megfejtetlen adta át a monda a késő kornak.

Leányai is sóhajtottak; mert midőn az anya szenved, nem illik vig ábrázat a gyermekekhez.

Most az érzékeny Maros megszólalt s komoly anyjától az elreppent sóhajtás okát tudakozta.

A jószívű anya egy fél mosolylyal nézett a kérdezőre, s így felelt: „Két oka van annak, hogy ábrázatomon néha egy-egy bánat kerül el, mint ősz

kívül óhajtja még referens a tanítóknak iskola-hygiene képzését. Követte ezen előadást dr. Müller Kálmán, ki figyelmünket a munkások egészségügyre irányítja a mezei-, bánya-, műhely- és gyármunkásokról külön szólva.

A házi ipar körül azt a sajnos jelenséget említi, hogy arra rendszerint a gyermekek és testileg gyöngék alkalmaztatnak többnyire egészségtelen testtartás mellett.

A bánya munkások tekintetében fontos és célirányos javaslatokat terjeszt elő.

Az ipartörvényt kielégítőnek mondja; de, az ipartörvénynek városunkban különösen érelyes végrehajtása folytán — felemlitem ezen előadásnak azon kívánalmait, hogy 12-éven alóli gyermek soha se vétessék föl tanoncúl, s gond fordítsanak a tanoncok elszálasolása, élelmezése s egészségi állapotának, úgy az általuk végezendő munkának ellenőrzésére, nehogy erejüket meghaladó munkára alkalmaztassanak veszélyes vagy egészségtelen munkára 10 éven alóli tanoncot fogadni tiltva legyen. Még a gyárok tekintetében is terjeszt elő javaslatokat, melyeket azonban épen úgy, mint az utolsó előadást, dr. Csátsary Lajos tr. vasuti s hajózási egészségügy című értekezését, annak becses, és szerzőjéhez méltó tartalma, gazdag és egészséges javaslatai daczára, — mellőzöm, nehogy átlépjem a kört, melyet jelentésem kerete s természete megvon.

Epen ezért csak érintem, hogy a congressus értekezlete a Közegészségügyi országos egyesület megalkotását elhatározta dr. Markusovszky és dr. Fodor javaslata értelmében oly alakban, mely felöljelje az orvosok, technicusok, közigazgatási férfiak, gyógyszerészek, lelkszek s tanítók közös tevélységét, s feladatának tekintse az egészségügyi iránti érdeklődést az egészségtan ismeretét az ország minden rétegébe belevinni, s az ártalmas tényezőket fölkeresni, megismerni s ellensúlyozásuk, akadályozásuk és csökkentésük eszközeit megadni.

Eszközeit e cél elérése a következőkben formulázta: a) A cél iránt érdeklődő tagokat gyűjt. b) Gyűléseket tart és felolvasásukat rendez, melyek tárgyalásait anyagi erejéhez mérten nyilvánosságra hozza. c) Felvilágosító munkák kiadását előmozdítja s azokkal összeköttetésbe lép. d) Hatóságok részéről, valamint esetleg magánfelektől hozzáérkező egészségügyi kérdésekben szakértőleg eljár, illetőleg azokra feleletet ad. e) Megbizottjai által egészségügyi kérdésekben vizsgálatokat végez. f) Munkálkodása körében fölmerülő tapasztalataira esetleg a hatóság, illetőleg a közönség figyelmét felhívja.

Hogy mily hatással lehetnek az egészségügy iránti érdeklődés s fogékonyság fölkelésére a sikerült, helyesen berendezett és a tudomány kívánalmainak megfelelő intézetek, kiállítások, arról fogalmat nyújthat azon hatás, melyet réám és réánk nem laikusokra és a congressus tervezetébe fölvevő közintézetek bemutatása s minden egyes látogatóra az országos általános kiállítás egészségügyi szakosztálya gyakorolt és gyakorol.

A közintézetek megtekintésénél a dr. Korádi Frigyes által a legnagyobb műértelem és kellellemmel kalauzolt csoporthoz csatlakoztam, s a bemutatott — s gyermek-menhely s a „Stefánia“ gyermekkór-

őszü köd alattunk a lapályon: egyik az, hogy látom a versengésteket s látom az ebből következő borongó jövendőtlöket; a másik az, hogy atyátoktól elhagyatva, magányosan kénytelenítetem végetlen időmet számlálni. A virgoncz Öt, anyja nyakára humorodva, most esdeni kezdé, hogy homályos eredetük titkáról az eddig hallgató anya az unt fátyolt már valaha vonná fel; hozzá adta kérését a hallgatóbb Maros is, s ekkor volt, hogy a két testvér legelőször az egy célra dolgozóban meggyeztet.

Az ellágyult Tarkó sohajtását ismétlé s mélyebben, mint az elsőt, mert a fájdalomnak is növekedő lépcsői vannak. „Gyermekeim! — így szóla — magam is érzem, hogy jelen vagyton titkaimba leendő beendő beavattatásoknak ideje ideje Ti éltetek mint a rőzsabimbók, melyek nem tudják azt, hogy minő harmatnak köszönhetük a virulást, minő gyökérnek az életet. — Tudjátok meg lehet azt, hogy felettünk tündérek felett vagyton még egy fővaló, jobb, hogy sem azt ezer dicső nyelv kimagyarázhatná. — Ezen fővalótul a kezdődő idök szédítő messzén, látván azt, hogy a tűz, víz, föld és légtündérei együtt örökös viszályban élnek, haránt szába mindnyájunknak s rendet parancsola.

Ezen rendnél fogva, atyátok messze, igen messze esett tőlem.

Bírodalmi egy nagy víztő meg, melyet majd fekete-tengernek fogja a késő világ; nevezni, vele föl-tőt boldog társalkodásoknak ti levétek következtel, s a naptényt egy órában, de nem egy pillanatban, lártátok meg. Elválásunk után sokszor esede-

ház ezen utólagos megtekintése és eléggé meggyőzött, hogy ezt az ajánlást, melyben dr. Koller Károly (I. 5. pont) a gyermek-menhelyet részesíté s a melyvel dr. Kadányi a gyermekkórházak létesítését javasolja, ezen intézetek nem csak megérdemelték, de szükségképen fölkelítették, midőn a gyermekek oltalmazása forgott kérdésben; legelőnkben ajálja azon intézeteket az eredmény, melyet létesítenek a „Stefánia“ gyermekkórházban az évi jelentésből kivételöleg 1884-ben a bejáró betegek száma 9730-et, az ingyenes osztályon ápoltaké 685-öt s végre a fizetéses osztályon ápoltaké 187-et tett a kórödailag ápolt 872 beteg gyermek közül a 685 ingyenes majdnem 2000 ápolási napon ápolottot.

Ezen intézeteknek ismertetését ezen helyen sajnálattal vagyton kénytelen mellőzni ugyanezt a még megtekintett egyetoni klinikák és hol ezek elhelyezték, a nem rég közhasználatnak átadott üllöi uti új kórház tekintetében.

A klinikában különösen megragadta figyelmemet a legkitünőbb, s europai hírét igazoló berendezése, mint öszthatáson kívül azon gépi berendezés, melyvel a betegek ágyaikkban a földszinti fölveteli osztályokból a tudományos felhasználás, hogy úgy nevezem, céljából a felsőbb emeletbe emeltnek a betegre való minden kelleetlen hatás nélkül, úgy szintén azon központi villanytelep, mely a többi gépet táplálja.

Ezen helyen belett egyúttal mutatva a betegre ruháinak gépi mosású és a tápszerek, melyek kitünősége nem kis serepet adhat azoknak a kórház gyógyszere között.

A klinikán levő ágyak fölött megerősített pléh táblák rajzát is bemutatón, mely ha nem is hivatott ily alakban kórházunkba alkalmaztatni, mólosítás, és egyszerűsítéssel némi szolgálatot tehet.

A mi végül a kiállítáknak egészségügyi szakosztályát illeti, arról egész általánosságban elmondhatni, hogy nem lesz hatásmelkülis mindenki kit talán az egészségügyi csarnok tárgyanál fogva nemis vonzott, és csak a véletlen vezetett ide, azon meggyőződést nyerhette e csarnokban, hogy a kiállítás értékét ezen osztály köségei kívül ennek, s az érdeklődést az egészségügy iránt felkelteni képes; hisz e cél tulajdonképi eszközeink inkább az önálló s kizárólagos egészségü kiállítások tekinthetők, s azon kívül mintázatok, tervezetek, graphics táblák teljes felhasználására a milyenekben e csarnok különösen bővelkedik, ezak megértésér népünket talán csak a jövő fogja nevelni.

Ezen jövő munkájának irányt adni volt hivatva congressusunk, melyen az orvostudomány ünnepeit és végezte az ünneppel nem tiltott munkáját.

A congressus nem orvost részt vevő it tanúságot tettek arról, mennyire saútsúgli a helyes kormányzat, a helyes igazgatás az orvostudomány segítségé, tanácsú, vizsgálódású és javaslatait: — s az orvostudomány e napokon a magasztos tudományt, mint nagyot ma irta be.

S a ki elöti talán eddig a kar érdekei megvédésére leginkább óhajandónak, az ügyvéd rendtartás azon pontjának: hogy fejvelni vétségnek tekin-tendő, ha díjzott közbenjárók által vagy egyéb botrányos módon feleket keres az orvosokra is meg-

tem a fővalónak azon kegyelemért, hogy atyátokat bár egyszer láthatnám, de fontos okokból megtagadta kérésem; mert nekem osztályrészem a száraz, apátoké pedig a víz, és személyes vágyakért az örök rend nem bomolhat fel — Oly jó volt azonban, hogy megvigasztalt azzal, hogy ha ti felnövedetek, megengedi atyátok meglátogatását. Itt a szó elné-műlt ajkain a jó tündérnek, mint a pástor-sípak viszhangja a komoly völgyek öblei között.

A heves Öt már kész volt repálni atya ölelésére, de a tapasztalt anya megakadályozta.

„Azt sen tudjátok szóla tovább hogy merre kerestek őt; nézzetek arra hol a nap fe. ké; a ná kéke ő hegyek láncsora mögött, azokon álltátok. Ki öi erővel oda nem juthattok, de ha ketten egyesültök, minden akadályt meggyözhettek. Folyóvá kell válnatok; a víz ereje sziklátat hasogat gátokat rong, s főlebb a berezek üregeiben rejtelkedő baglyok hughogása; vagy prücsökök idétlen énekei nem látatják.

Egymásra néztek a testvérek, s „tud-e mit? — így szólítá meg Maros Ötöt — jer kössük egybe erőnket; válasszunk a csendesebb utat, s csak egy sétás lesz pályánk.“

„De, ha egyesítjük erőnket — felele erre a nagyravágyó Öt — minő név alatt utazunk? mert, ha az én nevem alatt, úgy itt vagyton kezem.“

(Vége köv.)

állapítása látszott e pillanatban a zavartalan mány szavaiban azon kart látta, melynek érdeke az emberiség érdeke.

Az egoismus, a kenyér. a praxis keresés le-napibb eljárásai helyett ma annyi idő után új ottunk a humanitást, az aggodalmas honzeretét nemzetgazdaságilag számító emberszeretete.

Ha e szavak nem üres hang, ha megtanátérteni hivatását a kar minden tagja: akkor a gylar országos orvosi és közegészségügyi congressus három nem lesz nyomtalan művelődésünk, hal-sunk, s nemzet életünk történetében, akkor lesz munkássai egy műnek, melynek gyümölcseit csak késő nemzedék fogja, de legalább fogja élve s akkor a tudomány, melynek tárgya — az em-jelszava — az emberiség — a legelső célna hazának fogja meghozni gyümölcseit, elérni az emberiség tudomány — éper: ezen önkortólólása legmagasabb irományait.

S ennek eredményében végzem ezen tulsaj jelentésemet, azon tudatta, hogy t. Polgármester és városunk egész közönsége csatlakozva a „b-egészségügyi országos egyesület“ meködéséhez inkább e ő fogja mozdítani városunknak jelenleg s épen kedvezőtlen egészségügyit: melyt bűsz vagyton saját érdekeinknek is nevezhetni.

Fogadja egyszerűs mind t. Polgármester ur kiküldetésémért köszönetet és hivatalnoki és egy-tiszteltem legkiválóbb kifejezését.

Gyulafehérvárt, szeptember 13-án 1885.

Dr. Reiner s k.
városi főorvos.

A rendőrség.

Je ne y István le non lásával, rendőrségünk lényeges változás fog beállani.

Polgári érdekeink mekövívják, hogy város rendőrségünk, úgy legyen szervezve, hogy az a jel-viszonyoknak teljesen megfeleljen a polgári szemé- és vagyonbiztonság benne hü őrzőre találjon, ne csoda tehát, ha nem öitetik ezen állás oly gyors-be, hane n idő engedtetik a polgárságnak arra, hógondolkodva, a körülményeket mekövívólva, oly s-nyelbe öszpontosítsa bizalmát, a ki képes leon azon feladatnak teljesen megfelelni.

Véleményem szerint ez állomás betöltésére ne lenne helytelen egy polgárértekezlet öszzehívás-hogy ez alapját képezze egy minden vizsály nélkül választásnak, mert reméljük azt, hogy ki sem kíván ezen állomást pártoskodással elnyerni, hanem minde-kinek óhajta az, hogy a polgári egyetértés alapja töltessék be bárkivel is, — mert a nehéz felad-megoldása csak akkor lehetséges, ha maga a rendő-főnök állomását a közbizalomra alapítja.

Budapesti általános kiállítás.

Az utolsó gyümölcskiállítás.

Midőn a budapesti általános kiállítás országos bizottsága az öszü gyümölcs- és zöldségkiállítás nemzetközív nytlvánítá, leginkább azon cél lebe-get szeméi előtt, hogy hazánk gyümölcstermelői megismerkeljenek azon gyakorlati iránynyal, melyet külföld a jelesebb és nagyban termelésre alkalma-fajok megválasztása által mekövívított s másrészen eljísokkal, a melyekkel a gyümölcsfeldolgo-zású s legjobb értékesítésére lehető leggyorsabban s legolcsóbban eszközölhető.

Egyebekben — mint előrelátható volt — a leg-közlebb megnyitandó kiállításon a hazai gyümölcs-és konyhakerti termény a tulnyo nó s az idei kívál-lóin kedvező gyümölcstermelés a kiállítást oly széles keretbe fektette, miszerint az időleges csarnoktól el-tekintve, az országos bizottság még idekorán indit-tatva érerte magát sokkal tázasabb helyiségről gondoskodni, s emiatt a kiállítás megnyitásának határ-ideje is október 15-től 18-ig halasztatott el.

A jelenleg mekövívott kiállítás lényes tanúságot tesz arról, miszerint Magyarország úgy éghajlatú, mint különböző talajviszonyainál fogva is a gyümölcstermelésre és a konyhakertészetre felette alkal-mas. E gazdag kiállításban képviselve vannak úgy a hazai, mint külföldi asztali és gazdasági gyümölcs-fajok; ezeken kívül a kertészet összes öszü termé-nyei. Ezen vidéket ke és, de nagyban termelt s máris a külföldre importált gyümöcsfajtákat mutat-ják be, megjelölve a helyes és gyakorlati utat, me-lyen valamennyi vidék termelőinek haladniok kell, ha a gyümölcstermelést s egyáltalában a kertészetet, nem kedvtelésben, de jövedelmezési szempontból ki-vánják a jövőben folytatni.

Miután kedvezőbb gyümölcsvekben a termelt felesleg feldolgozása s értékesítése egyik a legfőbb gyümölcsstermelési céloknak, gondoskodva van arról is, hogy a már eddig némely vidék házi iparát képező aszalvány, gyümölcsíz és befőtt gyümölcs is bemutatassék; de arról is gondoskodott az országos bizottság, hogy a gyümölcs értékesítésre szolgáló aszalók, gépek és egyéb eszközök is gyakorlati működésben mutattassanak be.

A beállt gazdasági válság — valamint a számos helyen constatait phylloxera pusztulásával szemben — a hazai gyümölcs- és kertészeti termelésnek mindinkább nagyobb szerepe lesz. A gyakorlati alapra fektetett kertészeti termelés igen fontos forrása lehet nálunk is, mint a nyugoti államokban, úgy az egyesek jólétének, mint az ország gazdasági fejlődésének. A jelenleg megnyitott impozáns gyümölcs- és zöldségkiállítás tanulmányozásának termelőink nem kis hasznát vehetik, főleg ha üzleti álláspontra helyezkedve, igyekeznek a nagyban termelést és értékesítést gazdaságaikba behozni.

Mint a kiállító névsorából látható, e kiállításban a nagyszámu hazai gyümölcs- és zöldségtermelőn kívül résztvettek a kiállításban Ausztriának majdnem összes tartományai; Németország és Belgium is érdekes terményeikkel, úgy, hogy a kiállítás méltán nevezhető nemzetközinek.

E kiállítás a nagyobb városi és külföldi gyümölcsfogyasztó közönséget jó és biztos eladási forrásra fogja vezetni, mire annál is inkább szükség van, miután nálunk a gyümölcseladás még nyúcsen rendszeresen szervezve.

A kiállított tárgyak 4 osztályra osztatnak, melyek közül az I. osztály a friss gyümölcsöt.

- a II. „ „ zöldségfélét,
- a III. „ „ feldolgozott gyümölcs- és zöldségfélét és

végül a IV. „ az aszaló kemenczékét, kertészeti eszközöket és irodalmi termékeket foglalja magában.

A jury szabályzat értelmében ezen kiállításban a következő kitüntetések ítélhetők meg.

1. Öt nagy díszoklevél tekintet nélkül a hazai vagy külföldi kiállítókra.
2. Három nagy díszoklevél, csupán hazai kiállítók részére.
3. Kiállítási nagy érmek.
4. Közreműködési érmek.

Ezeket kívül az országos kiállítási bizottság részéről a következő tisztelet- és pénzdíjak engedélyezettek;

1. Egy nagy tiszteletdíj (a kiállításban vásárolt mütárgy) ————— 300 fr. értékben
2. Két db 300 frank. pénzdíj 600 „ „
3. Három db. 200 „ „ 600 „ „
4. Két db. 150 „ „ 300 „ „

Összesen — 2000 fr. aranyban

HELYI HIREK.

— **Lőnhárt Ferencz** erdélyi püspök ő nagyméltósága folyó évi okt. 6-án, a magyar nyelv kö-

telező tanítása iránt egyházmegyéjében körlevelet bocsájtott ki. Nemeslelkű főpapunknak mint jó hazafinak ezen körlevelét lapunk következő számában fogjuk ismertetni.

— **Orbók Mór** összeállítása után megjelent a „Paedagogiai plitarch“, mely a legjelesebb paedagogusok, kiválóbb tanfértaak arckép- és életrajz gyűjteményeit foglalja magában. Ajánljuk az olvasóközönségnek.

— **Gyulafehérvári történeti magyar naplár.** Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a gyulafehérvári történeti magyar naplár képekkel illusztrálva, püsp. lyc. nyomdában Sombory Sándornál, jövő hó végén, változatos tartalommal fog megjelenni a mű ezir példányban Magyar és Erdélyország minden könyvkereskedésében kapható lesz. Ara 50 kr., melynek befolyó részta jövedelméből száz forint az E. M. K. E. javára fordítatni fog. Ajánljuk a közönség osztatlan figyelmébe.

— **Sombory Sándor** püspöki lyc. nyomda bérlője a napokban történt cs. kir. sz. „Adriai biztosító társulat“ által kineveztetvén kerületi ügynökké, az ezzel járó irodát ugyanazon helyiségben helyezte el. Felhívjuk az érdekelt közönség szives figyelmét.

— **Városi közkórházunk** jövő héten a közfoglalomnak át fog adatni.

VEGYES.

— **Vancsa János** gör. kath. érsek a megyei tanfelügyelő jelentése szerint erélyes intézkedéseket tett arra nézve, hogy iskoláiban a növendékeknek alkalmuk legyen a magyarnyelv elsajátítására, jelesen megfelelő tantervet dolgoztatott ki s a megnyitott tanévben az oktatás megkezdését tanítóinak szigoruan elrendelte. Csupán a korosabb s a magyarnyelvben járatanabb tanítókra nézve óhajtaná, hogy ezek tekintettel a kezdet nehézségeire, kevésbé szigoruan elbánásban részesüljenek.

— **Rablógyilkosság.** Folyó hó 14-én esti 7 és 8 óra közt Nemes Juon ladamosi lakós és ottani kisbíró a mezőről haza menve az alamóri és ladamosi mezei ut között orozva meggyilkoltatott és kirabolatott. — Miután a kisbíró hulláját feltalálták, melyen nem kevesebb, mint tizenhét szúrás volt, még azon éjjel értesítették a vizaknai csendőrséget az esetről, mire az ottani őrsvezető két csendőrrel a helyszínre kiszálván, alig pár órai nyomozás után sikerült a gyilkosokat kézrekeríteni, kiknél megtalálták az elrabolt 46 frtot, a gyilkoló kést és a veres ruhát, melyel a tett elkövetésekor viseltek. Józsi István csendőr őrsvezető, kinek egyedül tulajdonítható a tett oly gyors kiderítése, az elfogott két fiatal legényt vallatni kezdvén, bevalloták körülményesen szörnyü tevéket, A gyilkosok még nagyon fiatal fráterek; az egyik Dorca Juon alig 19 éves, a másik Dorca Vasilia 22 éves; utóbbi a ladamosi oláh pap fia. — Reméljük, hogy a rablógyilkosok elfogják venni méltó büntetésüket — és

hogy Józsi István őrsvezető is kellő jutalmat fog nyerni, melyet meg is érdemel.

— **A budapesti főkapitány** Török János felterjesztésére a belügyminister az igazságügyministerrel egyetértőleg elrendelte, hogy a lottótanárokkal szemben, mint jövedőmondókkal, kuruzslókkal kell elbánni s ellenök a kihágásokról szóló törvény 79. §. kell alkalmazásba venni. Ideje is volt, hogy a hiszékeny nép ezen ámitók körmeik közül kiszabadíttassék, kik hitvány ámitásaik, hazugságaik által a szegény lutrizzó nép nagy részét valóságos adófizetőkké tevék. Ha olyan csalhatatlanul tudják ezen tudóri professor urak, hogy a lutrin, mely számok fognak kijönni, azokat rakják meg maguk s így jó nyereséghez jutván könnyü szerrel és csalhatatlanul nem lesz szükségök rá, hogy a nép filléreikből elődskedjenek

— **Méhner Vilmos** könyv kereskedésében „Tompa Mihály összes művei“ csinos füzetekben fognak megjelenni. Főlöleges a költő műveinek ismeretése, hisz a magyar nép egyik legkedvesebb költőjé közé tartozott, ki nem kitüntetést hajhászva pengette a lantot, hanem belső kényszernek engedve nyult a lant idegei közé. Róla elmondhatjuk „Poeta nascitur non fit.“ Ajánljuk a közönség figyelmébe.

Felelős szerkesztő :

ISSEKUTZ JÁNOS,

HIRDETÉSEK.

DERÉK ÜGYNÖKÖK

magas jutalék mellett kerestetnek

a törvényszerken engedélyezett

állami és városi jutalom-sorsjegyek előrusításra.

Ajánlatok intézendők: H 24114 Haasenstein és Vogler Breslauban.

Da der erste

mit Anker

Bereits in den meisten Familien vorräthig gehalten wird, so ist jede Nothlage überflüssig. Diese Heilen haben daher nur den Zweck, jene Personen, welche dies altbewährte Hausmittel noch nicht kennen, darauf aufmerksam zu machen, daß es mit den besten Erfolgen als Einreibung bei Gicht, Rheumatismus etc. angewendet wird. Die Schmerzen verschwinden gewöhnlich schon nach der ersten Einreibung. Preis 40 und 70 kr.; vorräthig in den meisten Apotheken. Haupt-Depot: Apotheke zum Goldenen Löwen, Prag, Altstadt.

In Karlsburg: Apoth. Jnl. Fröhlich in Bpest: Ap. Jos. v. Töök

Különösen figyelemztetjük a t. ez. olvasóinkat a Normal-testruhák hirdetésére Heinrich Englertől Bécs VII. Stifgasse 3.

Normal testruhák

Prof. Dr. G. Jager system

hírneves belföldi gyártmány biztosítva a legjobb minőségűt és pedig

40%al olcsóbban

a különös provisziók, furar költségek és magas vám elejtése által.

Ezen áru, a mi az árokat és minőséget illeti fölül minden más külföldieket, és egészségügyi tekintetből több előnyt ígér mivel védia meghűléstől és nagyobb könnyedségére van a szenvedő testnek.

Takarékosság tekintetből elejti a drága Lenhák, melyek hamar piszkolodnak és egy gyakori mosás által tönkre mennek.

Megmenti a háziasszonyokat a nehéz gyakori mosástól — mivel a Normal testruhák egy hóban egyszer igénylik a változtatást és a legkönyebb uton minden takarítótól miáltal nem is rongálódnak oly hamar, s így hosszú évek során át haszníthatók.

Árak: 1 ing urak számára 2 frt 50 kr. 2 frt 75 kr.
1 nadrák „ 2 frt 50 kr. 2 frt 75 kr.
harisnyák párokint 50 kr. 75 kr. 90 krajczir.

Megrendelhető készpénz vagy utánvét mellett gyári raktárból Heinrich Englertől; Bécs VII. Stifgasse N. 3.

Szenvedő testek véde

TERNÓ! TERNÓ! TERNÓ!

Tekintetes Tóth Anna urnőnek a „Fortuna“ lottószerencseszámok kiadójának, Budapest, Vámházkörut 2. sz

A sors viszontagságaiól gyötörve menekülést keresvén, Önhöz fordultam tanácsért. — Ön Isten eszközének tekintém, és folyon azon meggyőződésben voltam, hogy Ön által majd nekem is jut oly szerencse, mint már sok hasonló sanyarú helyzetben élő szegény ember ársának juttatott az Ön nemeslelkű segítő készsége által. — És csakugyan nem csalódom! Ismét kegyes akaraával előérzetem teljesül! A mindenható mekkönyörűt rajtam, és a jó utra vezető, hol szerencsémek lehettek! Szívem sugallatát követtem, és az Ön világhírű jószívűségében bizva, kikértem biztos nyerevényhez vezető „Fortuna“ szerencseszámait, azokat utolsó pénzzemmel a Prágai huzásban megievém, és legnagyobb meglepetésemre egy 1440 forintos terno nyereményt értem el!

Tudom, hogy tekintetes Tóth Anna urnő neve eléggé ismeretes, tudom hogy nagylelkűségéről is jótetteiről eléggé elterjedt a hír mindenfelé, de mindamellett még sem mulaszthatom el Önt a tisztelet olvasó közönségnek legmelegebben ajánlani, s az egész világnak hirtetni, hogy Ön az ki egy szegény elhagyott nőt szives pártfogásba vette, hogy Ön az, ki engem szerencséhez juttatott. — hogy csakis Tóth Anna urnő képes a szenvedő és inasággal küzdő emberiségen segíteni, gyötrelmeit enyhíteni, s ezért nem mulasztja el senki Tóth Anna urnőhöz fordulni tanácsért. Azon tudattal, hogy vele együtt ezer ezer szerencsés nyerő fohászkozik az ezek Urához, árasztani el a föld minden kincseivel nemeslelkű jöltevémet Tóth Anna urnőt, maradtam örökké hála tiszteelője

König Anna.

Ober Geogenthal bei Brüx, 98. sz.

Tóth Anna urnőhöz intézett levélek Budapest, Vámházkörut 2. sz. címerendők, s kéretik válaszra 3 drb 5 kros bélyeget mellékelni.

PÜSPÖKI LYC. KÖNYVNYOMDA.

SOMBORY SÁNDOR

Gyula-Fehérvártt, a Novák Ferencz-féle házban
Gromesz Agoston czukrászata mellett,

minden árversenyt kizáró

rendkívül olcsó ár mellett

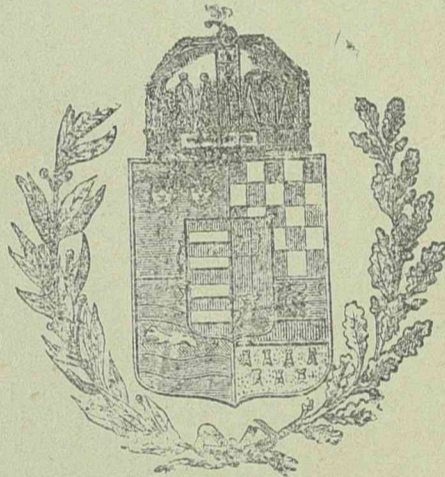
vállalkozik mindenféle nyomdai munkák kivételére a legrövidebb idő alatti esinos, gyors és pontos kiállítására.

Raktári nyomtatvány

köz- és körjegyzőknek ügyvéd s végrehajtóknak
a legolcsóbban számítva.

Iroda

A Novák
féle

Ferencz-
házban

Püsp. Lyc. (Sombory S.)

könyvnyomda helyiségében.

Cs. és kir. sz. **Adriai biztosító társulat,**
alakult 1838-ban

fennállása óta kifizetett
károk összege kerek: 121
millió forint.

Alólirott tisztelettel tudatom, miszerint a fent nevezett 48 év
óta fenálló, legjobb hírnévről ismert Adriai biztosító társulat
képviselével megbizattam és biztosításokat
az ember életére, tűz, jég és szállítmányokra
a lehető legjutányosabb díjak és legelőnyösebb feltételek mel-
lett fenti társulat számára elfogadok.

Becsés pártfogásokat kérve

tisztelettel

Sombory Sándor,

a cs. és kir. szab. Adriai biztosító társulat
kerületi ügynöke.

Éppen most jelent meg
és ingyen kapható a

KÉPES CSALÁDI LAPOK

VIII. évfolyamának első száma.
Tartalom: Az utolsó rev. (Elbeszélés) Tolnay Lajostól. — Er-
dei románz. (Költemény) Bartók Lajostól. — Öszlő este. (Tárca)
Székely Jánostól — Barababao. (Velenzei történet) Toth Bé-
nitól. — A boszorkány. (Theuriet André regénye). — Az álla-
tok erőképe, (Ismerető tárcsa) — A szőlő titka. (Re-
gény) Tábori Robertől.
A legszebb és legelterjedtebb szépirodalmi képes hetilap,

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egy negyedévre 1 írt 50 kr., félévre 3 forint, egész
évre 6 forint.
A Képes Családi Lapok kiadóhivatala Méhner Vilmos, Bpest,
IV. papnövelde-utca 8.

Házeladás.

A vasuti állomáshoz vezető
országúton a Széchényi té-
ren a Rozor-féle 155. és 156.
sz. két ház a hozzátartozó
kerttel szabadkézből eladó.
Bővebb értesítéssel szol-
gál Maros-Uzsonon Muntyán
Dániel körjegyző.

TERNÓ! TERNÓ! TERNÓ!

A szenvedő emberiséghez! Nem az első eset, hogy alkalman van annak
a nagy tiszteletnek tanuja lenni, mellyel Magyarország lakossága az ő híres
mathematikusát Mihálik János urat körülövezi. — A zon kijelentés daczára, hogy a kis lottó számjéteit előre megintároztam lehetetlen, mi mir számtalan
szerencsés nyerő örvendhet jólétnek Mihálik ur számjéteit alapján, ugy, hogy e számjéteket régi ellenziből, öszinte barátok lettek, kik nem győzik Mi-
halik ur érdemeit dicsérni, Mihálik ur páratlan számjéteivel nem csak a történelemben, hanem polgártársai szívében is állandó emléket emelt magának.
Mindenütt, a hová szelleme, óriási tényei hatolnak, bámulókat, barátokat szerez. Eleinte kevésbé volt is meretes tevékenysége, s most már europai híru. Min-
den szegény elhagyatott ember Mihálik urban támaszt és segélyt talál. — **En is részvetültem a nagy főtűzben, mely a magyar nemzetet a szűfjéteit oly
nyereményhez juttattak, hogy engem gazdaggá tett, és életemet mely előbb teher volt, valóságos paradicsomná változtatta. Az Isten trüsti meg Mihálik urat
mint a sínló emberiség valódi megváltóját, aki már annyi jótett emberitársival. — Aki szenved, aki nélkülöz, forduljon bizalommal Mihálik urhoz, mert
csakis itt található mentését a balsors üldözéseitől. Kiváló tisztelettel**

HUBATSEK JÓZSEF.

Budapest, Szondy-utca 55. sz.

Mihálik János urhoz, Bpest, Kerepesiút 74 sz. I. em. 7. ajtó címzendő levelekhez válaszádis czéljából 3 drb 5 krós bélyeg mellékelendő.